

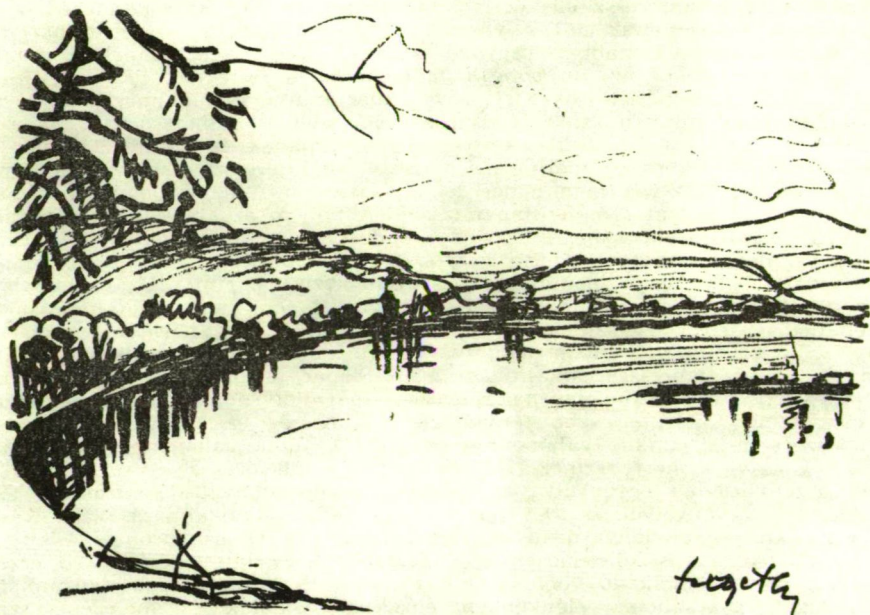
Seurat 61 vázlatot készített a *Grande Jatte*-hoz, mind a helyszínen. A nagy kompozíciót a műteremben festette, mikor elgondolása már annyira készen volt, hogy a mesterséges fény nem zavarta a napfény festői illúziójának felkeltésében. Elképzelhetetlen módszer egy impresszionista, vagy akár Cézanne számára is, aki csak a helyszínen festett, még ha rendkívül hosszú ideig is.

Seurat a *Grande Jatte* szigetén látta sétálni a majmos nőt és az összes többi szereplőt, de miután a helyszínen a legkülönbözőbb mozdulatvázlatokat rögzítette róluk, végleges, tömören kifejező helyzetüket és alakjukat ő teremtette meg. Az előkészítő munka során a legnagyobb megfontoltsággal figyelte meg a természetet, aminek alapján azután absztrakcióját végrehajtotta. Signactól tudjuk, hogyan festett Seurat: „A motívum előtt, míg kis képére elhelyez egy pöttyöt, Seurat figyel; összehasonlítja hunyorított szemmel az árnyék és fény játékát, észleli a kontrasztot, megkülönbözteti a reflexet, sokáig játszik a dobozka tetején, amely palettájául szolgál, harcol az anyaggal, és harcol a természettel, azután kiragad a prizma rendjében elhelyezett festékeinek kis halmaiból különböző színes elemeket; ezek adják azokat a színeket, amelyeknek legjobban ki kell fejezniök a titkot, amit a festő felfedezett. A megfigyeléstől a kivitelig, vonástól vonásig a vászon befedődik.”

A *Vasárnap délután a Grande Jatte*-on, ez a 2x3 méteres vászon, ma a Chicago Art Institut tulajdona. Amikor 1886-ban az Impresszionisták VIII. Kiállításán a festő bemutatta, a sok botrányhoz szokott, és sok újdonságot már lenyelő kritikusok, így Manet barátja, Alfred Stevens is — teljesen elutasították. Hiányolták a festőiség kellemét, az atmoszférát, a mozgást, amit megszoktak az impresszionista képeken.

Akik a korszakot élték, nem ismerték fel korszakukat jelző voltát. A *Grande Jatte* a soha ismét el nem érhető, meg nem ismételtető dolgok költőségében ragyog. Az a villanásnyi pillanat az övé, amikor az élet anyagi ízlelésének öröme, a mindennapok Párizsában való gyönyörködés még eleven művészi ösztönző, de éppen megszületett az esetlegessel meg nem elégedő igény átfogóbb szellemi értékek kifejezésére a harmónia és szépség törvényszerűségeinek érvényrejuttatásával. A párizsi hölgyek és midinettek, mesteremberek és gavallérok, az egész századvégi Párizs érzékletes és közönséges jelene egyesül rajta örök eszmények komoly időtlenségével. A pillanatnak tartam, el nem múló szilárdság adatott.

KÖRNER ÉVA



Szigethy István: Csendes víztükör